

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

12. listopadu 2019*

„Řízení o předběžné otázce – Nařízení (EU) č. 1169/2011 – Poskytování informací o potravinách spotřebitelům – Povinné uvedení země původu nebo místa provenience potravin, pokud opomenutí tohoto údaje může uvést spotřebitele v omyl – Povinnost, aby byl na potravinách pocházejících z území okupovaných Státem Izrael uveden údaj o území jejich původu, a pocházejí-li z izraelské osady nacházející se na tomto území, také údaj o takové provenienci“

Ve věci C-363/18,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Conseil d'État (Státní rada, Francie) ze dne 30. května 2018, došlým Soudnímu dvoru dne 4. června 2018, v řízení

Organisation juive européenne,

Vignoble Psagot Ltd

proti

Ministre de l'Économie et des Finances,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, R. Silva de Lapuerta, místopředsedkyně, J.-C. Bonichot, M. Vilaras, E. Regan, P. G. Xuereb a L. S. Rossi, předsedové senátů, E. Juhász, M. Ilešič, J. Malenovský (zpravodaj), D. Šváby, C. Lycourgos a N. Piçarra, soudci,

generální advokát: G. Hogan,

vedoucí soudní kanceláře: V. Giacobbo-Peyronnel, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 9. dubna 2019,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Organisation juive européenne J. Buk Lament, avocate,
- za Vignoble Psagot Ltd F.-H. Briardem, Y.-A. Benizrim a E. Weiss, avocats,
- za francouzskou vládu D. Colasem, B. Foddou, S. Horrenbergerem a L. Legrandem, jakož i A.-L. Desjonquères, C. Mosser a E. de Moustier, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: francouzština.

- za Irsko M. Browne, G. Hodge a A. Joycem, jako zmocněnci, ve spolupráci s S. Kingston, BL,
- za nizozemskou vládu M. K. Bulterman a P. Huurnink, jako zmocněnkyněmi,
- za švédskou vládu A. Falk, C. Meyer-Seitz a H. Shev, jako zmocněnkyněmi,
- za Evropskou komisi A. Bouquetem a B. De Meesterem, jakož i F. Clotuche-Duvieusart a K. Herbout-Borcza, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 13. června 2019,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnice Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004 (Úř. věst. 2011, L 304, s. 18).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci dvou sporů mezi Organisation juive européenne a Vignoble Psagot Ltd na jedné straně a ministre de l'Économie et des Finances (ministr hospodářství a financí) na straně druhé ve věci legality vyhlášky, která se týká označování původu zboží pocházejícího z území okupovaných Státem Izrael od června roku 1967.

Právní rámec

Unijní právo

Právní úprava týkající se potravin

- 3 Body 3, 4 a 29 odůvodnění nařízení č. 1169/2011 uvádějí:
 - „(3) Pro dosažení vysoké míry ochrany zdraví spotřebitelů a zaručení jejich práva na informace by mělo být zajištěno, aby byli spotřebitelé patřičně informováni o potravinách, které konzumují. Rozhodování spotřebitelů mohou ovlivňovat mimo jiné zdravotní, hospodářské, environmentální, sociální a etické úvahy.
 - (4) Podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin [Úř. věst. 2002, L 31, s. 1] je obecným cílem potravinového práva poskytovat spotřebitelům povědomí, které jim umožní informovaně vybírat potraviny, které konzumují, a zabránit jakýmkoli praktikám, které je mohou uvést v omyl.

[...]

(29) Země původu nebo místo provenience potraviny by se měla uvádět vždy, pokud by opomenutí této informace mohlo spotřebitele uvést v omyl, co se týče skutečné země původu nebo místa provenience daného výrobku. Ve všech případech by uvedení země původu nebo místa provenience mělo být provedeno tak, aby spotřebitele nemátlo [...]

4 Článek 1 tohoto nařízení, nadepsaný „Předmět a oblast působnosti“, v odstavci 1 stanoví:

„Toto nařízení stanoví základ pro zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitelů v souvislosti s informacemi o potravinách s přihlédnutím k rozdílům ve vnímání spotřebitelů a jejich informačních potřebách při současném zajištění plynulého fungování vnitřního trhu.“

5 Článek 2 odst. 2 písm. g) daného nařízení uvádí, že pro účely tohoto nařízení se „místem provenience“ rozumí místo, o němž je uvedeno, že z něj potravina pochází, a které není „zemí původu“ ve smyslu článků 23 až 26 nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství (Úř. věst. 1992, L 302, s. 1; Zvl. vyd. 02/04, s. 307) (dále jen „celní kodex Společenství“), přičemž název, obchodní firma nebo adresa provozovatele potravinářského podniku na etiketě nepředstavuje údaj o zemi původu nebo místě provenience potraviny. Kromě toho odstavec 3 tohoto článku uvádí, že „země původu“ potraviny označuje původ potraviny stanovený v souladu s články 23 až 26 celního kodexu Společenství.

6 Článek 3 téhož nařízení, nadepsaný „Obecné cíle“, v odstavci 1 uvádí:

„Poskytování informací o potravinách usiluje o vysokou úroveň ochrany zdraví a zájmů spotřebitelů poskytnutím základu, který konečnému spotřebiteli umožní informovaný výběr potravin a jejich bezpečné použití, se zvláštním ohledem na zdravotní, hospodářská, environmentální, sociální a etická hlediska.“

7 Článek 9 nařízení č. 1169/2011, nadepsaný „Seznam povinných údajů“, stanoví:

„1. V souladu s články 10 až 35 a s výhradou odchylek obsažených v této kapitole se povinně uvádějí tyto údaje:

[...]

i) zemi [země] původu nebo místo provenience v případech, které určuje článek 26;

[...]“

8 Článek 26 tohoto nařízení, nadepsaný „Země původu nebo místo provenience“, v odstavci 2 uvádí:

„Uvedení země původu nebo místa provenience je povinné:

a) pokud by opomenutí tohoto údaje mohlo uvádět spotřebitele v omyl ohledně skutečné země původu nebo místa provenience potraviny, zejména pokud by informace připojená k potravine nebo etiketa jako celek jinak naznačovala, že potravina je z jiné země původu nebo místa provenience;

[...]“

Celní předpisy

- 9 Celní kodex Společenství byl zrušen nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie (Úř. věst. 2013, L 269, s. 1, a oprava Úř. věst. 2013, L 287, s. 90, dále jen „celní kodex Unie“), jehož ustanovení, která jsou relevantní v projednávaném případě, jsou v souladu s jeho čl. 288 odst. 2 použitelná od 1. května 2016.
- 10 Od tohoto data musí být odkazy na celní kodex Společenství, které se nacházejí v jiných unijních aktech, jako je nařízení č. 1169/2011, považovány za odkazy na odpovídající ustanovení celního kodexu Unie, jak vyplývá z jeho čl. 286 odst. 3.
- 11 Článek 60 celního kodexu Unie, který odpovídá čl. 23 odst. 1 a článku 24 celního kodexu Společenství, stanoví:

„1. Zboží zcela získané v jediné zemi nebo na jediném území se považuje za zboží pocházející z této země nebo z tohoto území.

2. Zboží, na jehož výrobě se podílí více než jedna země nebo jedno území, se považuje za zboží pocházející ze země nebo území, kde došlo k jeho poslednímu podstatnému hospodářsky odůvodněnému zpracování nebo opracování, které bylo provedeno v podnicích k tomu vybavených a které vyústilo v nový výrobek nebo představuje důležitý stupeň výroby.“

Oznámení Komise

- 12 Dne 12. listopadu 2015 zveřejnila Evropská komise v *Úředním věstníku Evropské unie* oznámení nazvané „Výkladové oznámení k označování původu zboží pocházejícího z území okupovaných [Státem] Izrael[...] od června roku 1967“ (Úř. věst. 2015, C 375, s. 4, dále jen „oznámení Komise“).
- 13 V bodě 1 tohoto oznámení Komise uvádí, že „[E]vropská unie v souladu s mezinárodním právem neuznává svrchovanost Izraele na územích okupovaných Izraelem od června roku 1967, tedy na Golanských výšinách, v Pásmu Gazy a na Západním břehu Jordánu, včetně východního Jeruzaléma, a nepovažuje je za součást izraelského území“.
- 14 V bodě 2 daného oznámení Komise uvádí, že „spotřebitelé, hospodářské subjekty a vnitrostátní orgány požadují jasnost“ ohledně „[u]platňování stávajících právních předpisů Unie pro označování původu produktů na produkty pocházející z území okupovaných Izraelem“^a že „[c]ílem je též zajistit dodržování postojů a závazků Unie podle mezinárodního práva, které se týkají neuznání svrchovanosti Izraele na územích okupovaných Izraelem od června roku 1967 ze strany Unie“.
- 15 V bodě 3 téhož oznámení Komise prohlašuje, že „[t]oto oznámení nevytváří nová legislativní pravidla“ a „odráží postoj Komise k příslušným právním předpisům Unie“, přičemž jím „ne[ní] dotčen[...] případný výklad Soudního dvora“.
- 16 Komise nejprve v bodech 4 až 6 svého oznámení poukazuje na různá ustanovení unijního práva, která stanoví povinnost uvádět na různých typech produktů jejich původ, a poté v bodech 7 až 10 tohoto oznámení uvádí následující:
- „7) Vzhledem k tomu, že Golanské výšiny a Západní břeh Jordánu (včetně východního Jeruzaléma) nejsou podle mezinárodního práva součástí izraelského území, považuje se ve smyslu uvedených právních předpisů označení ‚produkt z Izraele‘ za nesprávné a klamavé.
- 8) V případě, že je označení původu povinné, bude třeba použít jiný výraz, který zohlední, jak jsou tato území obvykle označována.

- 9) Pro produkty z Palestiny, které nepocházejí z osad, by se mohlo používat označení, které neuvádí v omyl ohledně zeměpisného původu, ale zároveň odpovídá mezinárodní praxi, jako například ‚produkt ze Západního břehu Jordánu (palestinský produkt)‘, ‚produkt z Pásma Gazy‘ nebo ‚produkt z Palestiny‘.
- 10) Pro produkty ze Západního břehu Jordánu nebo z Golanských výšin, které pocházejí z osad, by označení jako pouze ‚produkt z Golanských výšin‘ nebo ‚produkt ze Západního břehu Jordánu‘ nebylo přijatelné. I v případě, že by označovaly širší oblast či území, z nichž produkt pochází, uvádělo by opomenutí dodatečných zeměpisných informací, že produkt pochází z izraelských osad, spotřebitele v omyl ohledně skutečného původu takového produktu. V takových případech je například nutné doplnit v závorce výraz ‚z izraelských osad‘ či výraz jemu rovnocenný. Mohly by se tedy používat výrazy jako ‚produkt z Golanských výšin (z izraelských osad)‘ či ‚produkt ze Západního břehu Jordánu (z izraelských osad)‘.

Francouzské právo

- 17 „Avis aux opérateurs économiques relatif à l’indication de l’origine des marchandises issues des territoires occupés par [l’État d’]Israël depuis juin 1967“ (vyhláška o označování původu zboží pocházejícího z území okupovaných [Státem] Izrael od června roku 1967 určená hospodářským subjektům) byla ministre de l’Économie et des Finances zveřejněna dne 24. listopadu 2016 (JORF 2016, č. 273, text č. 81, dále jen „ministrská vyhláška“) a zní takto:

„Nařízení [č. 1169/2011] stanoví, že údaje na etiketě nesmí být zavádějící. Nesmí existovat nebezpečí, že by spotřebitele uvedly v omyl, zejména pokud jde o původ produktů. U potravin pocházejících z území okupovaných Izraelem proto musí být tento původ uveden na etiketě.

[Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes du ministère de l’Économie et des Finances français (generální ředitelství pro hospodářskou soutěž, spotřebu a potírání podvodů, spadající pod francouzské ministerstvo hospodářství a financí) (DGCCRF)] proto subjekty upozorňuje na oznámení [Komise].

Toto oznámení především upřesňuje, že Golanské výšiny a Západní břeh Jordánu, včetně východního Jeruzaléma, nejsou podle mezinárodního práva součástí Izraele. Aby nedocházelo k uvádění spotřebitelů v omyl, musí být proto v označení potravinářských produktů jasně uveden přesný původ produktů, ať už je jeho uvedení povinné na základě právní úpravy Společenství nebo je dobrovolně připojeno hospodářským subjektem.

Pro produkty ze Západního břehu Jordánu nebo z Golanských výšin, které pocházejí z osad, není označení omezené na ‚produkt z Golanských výšin‘ nebo ‚produkt ze Západního břehu Jordánu‘ přijatelné. Ačkoli tyto výrazy skutečně označují širší oblast či území, z nichž produkt pochází, může opomenutí dodatečných zeměpisných informací, že produkt pochází z izraelských osad, uvést spotřebitele v omyl ohledně skutečného původu takového produktu. V takových případech je nutné doplnit v závorce výraz ‚z izraelských osad‘ či výraz jemu rovnocenný. Mohou být tedy používány výrazy jako ‚produkt z Golanských výšin (z izraelských osad)‘ či ‚produkt ze Západního břehu Jordánu (z izraelských osad)‘.

Spory v původním řízení a předběžné otázky

- 18 Dvěma návrhy zapsanými dne 24. a 25. ledna 2017 podaly Organisation juive européenne a Vignoble Psagot ke Conseil d’État (Státní rada, Francie) žaloby znějící na zrušení ministerské vyhlášky. Na podporu svých návrhových žádání obě uplatnily různé žalobní důvody vycházející mimo jiné z toho, že je tato vyhláška v rozporu s nařízením č. 1169/2011.

- 19 Conseil d'État (Státní rada) měla v podstatě za to, že otázky, které vyvstaly při přezkumu žalobních důvodů vycházejících z porušení nařízení č. 1169/2011, jsou rozhodující pro řešení obou sporů, které jí byly předloženy, a představují závažný problém.
- 20 Za těchto podmínek se rozhodla přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Vyžaduje unijní právo a konkrétně nařízení č. 1169/2011, aby v případě, že je údaj o původu produktu spadajícího do působnosti tohoto nařízení povinný, byl na produktu pocházejícím z území okupovaného Státem Izrael od roku 1967 uveden údaj o tomto území, jakož i upřesňující údaj, že produkt pochází z izraelské osady, je-li tomu tak?
- 2) Je-li odpověď na první otázku záporná, umožňují ustanovení uvedeného nařízení, zejména ustanovení jeho kapitoly VI, členskému státu, aby takové údaje vyžadoval?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 21 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 9 odst. 1 písm. i) nařízení č. 1169/2011, ve spojení s čl. 26 odst. 2 písm. a) tohoto nařízení, musí být vykládán v tom smyslu, že na potravinách pocházejících z území okupovaného Státem Izrael musí být uveden nejen údaj o tomto území, ale v případě, kdy takové potraviny pocházejí z izraelské osady nacházející se na uvedeném území, také údaj o této provenienci.
- 22 V tomto ohledu je třeba na prvním místě uvést, že z čl. 9 odst. 1 písm. i) nařízení č. 1169/2011 vyplývá, že údaj o zemi původu nebo místě provenience potraviny je povinný v případech, které určuje článek 26 tohoto nařízení.
- 23 Tento článek 26 v odst. 2 písm. a) stanoví, že takový údaj je povinný, pokud jeho opomenutí může uvést spotřebitele v omyl ohledně skutečné země původu nebo místa provenience potraviny, zejména pokud informace připojená k této potravíně nebo etiketa jako celek jinak naznačuje, že uvedená potravina je z jiné země původu nebo místa provenience.
- 24 Kromě toho bod 29 odůvodnění nařízení č. 1169/2011, ve světle kterého musí být toto ustanovení vykládáno, uvádí, že ve všech případech by uvedení původu nebo provenience mělo být provedeno tak, aby spotřebitele nemátlo.
- 25 Z toho plyne, že země původu nebo místo provenience potraviny musí být uvedeny, pokud opomenutí takového údaje může uvést spotřebitele v omyl tím, že u nich vyvolá dojem, že tato potravina je z jiné země původu nebo místa provenience, než je její skutečná země původu nebo místo provenience. Dále z toho plyne, že pokud je údaj o původu nebo provenienci uveden na dané potravíně, nesmí být klamavý.
- 26 Na druhém místě je třeba uvést, že pojem „země původu“, který je uveden v čl. 26 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1169/2011, je v čl. 2 odst. 3 tohoto nařízení definován odkazem na celní kodex Společenství, který byl nahrazen celním kodexem Unie, jak je uvedeno v bodě 9 tohoto rozsudku.
- 27 Článek 60 celního kodexu Unie uvádí, že za zboží pocházející z dané „země“ nebo z daného „území“ se považuje zboží, které buď zcela získáno v této zemi nebo na tomto území, nebo v uvedené zemi či na uvedeném území došlo k jeho poslednímu podstatnému zpracování nebo opracování.

- 28 Pokud jde o výraz „země“, je třeba zaprvé uvést, že je opakovaně použit ve Smlouvě o EU a ve Smlouvě o FEU jako synonymum výrazu „stát“. K zajištění konzistentního výkladu unijního práva je tedy třeba tomuto výrazu přiznat stejný význam v celním kodexu Unie a v nařízení č. 1169/2011.
- 29 Zadruhé je třeba uvést, že pojem „stát“ musí být sám chápán jako pojem označující svrchovanou entitu, která v rámci svých zeměpisných hranic vykonává veškeré pravomoci přiznané mezinárodním právem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Rada v. Front Polisario, C-104/16 P, EU:C:2016:973, bod 95).
- 30 Pokud jde o výraz „území“, ze samotné alternativní formulace článku 60 celního kodexu Unie vyplývá, že označuje jiné entity než „země“, a v důsledku toho jiné než „státy“.
- 31 Jak již Soudní dvůr uvedl, takové entity zahrnují mimo jiné zeměpisné oblasti, které sice spadají do jurisdikce státu nebo se na ně vztahuje jeho mezinárodní odpovědnost, avšak z hlediska mezinárodního práva mají vlastní status, který je odlišný od statusu tohoto státu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. prosince 2016, Rada v. Front Polisario, C-104/16 P, EU:C:2016:973, body 92 a 95, a rozsudek ze dne 27. února 2018, Western Sahara Campaign UK, C-266/16, EU:C:2018:118, body 62 až 64).
- 32 S ohledem na obsah článku 60 celního kodexu Unie se tak povinnost stanovená v čl. 26 odst. 2 nařízení č. 1169/2011, tedy povinnost uvést zemi původu potraviny, pokud opomenutí tohoto údaje může uvést spotřebitele v omyl, vztahuje nejenom na potraviny, které pocházejí ze „země“ ve smyslu bodů 28 a 29 tohoto rozsudku, ale také na potraviny, které pocházejí z „území“ ve smyslu bodu 31 tohoto rozsudku.
- 33 V projednávané věci předkládající soud uvádí, že potraviny dotčené v původním řízení pocházejí z „území okupovaných Státem Izrael od roku 1967“ a konkrétně – jak vyplývá z ministerské vyhlášky – ze Západního břehu Jordánu, včetně Východního Jeruzaléma, a z Golanských výšin.
- 34 Podle pravidel mezinárodního humanitárního práva spadají přitom tato území pod omezenou jurisdikci Státu Izrael jakožto okupující mocnosti, avšak každé z nich disponuje vlastním mezinárodním statutem, který je odlišný od statusu tohoto státu.
- 35 Západní břeh Jordánu je totiž územím, jehož obyvatelé, a sice palestínští obyvatelé, mají právo na sebeurčení, jak připomněl Mezinárodní soudní dvůr v poradním stanovisku ze dne 9. července 2004, nazvaném Právní důsledky vybudování zdi na okupovaném palestinském území (CIJ Recueil 2004, s. 136, body 118 a 149). Pokud jde o Golanské výšiny, jsou součástí území jiného státu než Státu Izrael, a sice Syrské arabské republiky.
- 36 S ohledem na výše uvedené je třeba mít za to, že pokud by byl na takových potravinách, jaké jsou dotčeny v původním řízení, uveden údaj, že Stát Izrael je jejich „zemí původu“, ačkoli tyto potraviny ve skutečnosti pocházejí z jednoho z území uvedených v bodě 33 tohoto rozsudku, mohlo by to být pro spotřebitele klamavé.
- 37 Aby se mimoto zabránilo tomu, že by spotřebitelé mohli být uvedeni v omyl ohledně skutečnosti, že Stát Izrael je na těchto územích přítomen jako okupující mocnost, a nikoli jako svrchovaná entita ve smyslu popsáném v bodě 29 tohoto rozsudku, jeví se nezbytným je upozornit na to, že uvedené potraviny nepocházejí z tohoto státu.
- 38 Údaj o území původu takových potravin, jaké jsou dotčeny v původním řízení, tudíž nemůže být opomenut, a musí být tedy považován za povinný podle článků 9 a 26 nařízení č. 1169/2011.

- 39 Pokud jde na třetím a posledním místě o pojem „místo provenience“, který je uveden v čl. 26 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1169/2011, tento pojem odkazuje podle čl. 2 odst. 2 písm. g) první věty tohoto nařízení na místo, z něž potravina pochází, ale které není „zemí původu“ této potraviny. Posledně uvedené ustanovení však upřesňuje, že údaj o názvu, obchodní firmě nebo také adrese výrobce nemůže nahradit údaj o provenienci této potraviny.
- 40 Kromě toho s ohledem na posouzení uvedená v bodech 26 až 32 tohoto rozsudku nemůže místo provenience odpovídat ani „území původu“ potraviny.
- 41 Vzhledem k těmto skutečnostem musí být pojem „místo provenience“ chápán tak, že odkazuje na jakoukoli konkrétní zeměpisnou oblast v rámci země nebo území původu potraviny, s výjimkou adresy výrobce.
- 42 V projednávaném případě otázka předkládajícího soudu vyžaduje zaprvé určit, zda nařízení č. 1169/2011 musí být vykládáno v tom smyslu, že údaj, že potravina pochází z „izraelské osady“ nacházející se na jednom z území uvedených v bodě 33 tohoto rozsudku, může být považován za údaj o místě provenience ve smyslu tohoto nařízení.
- 43 Pokud jde o výraz „osada“, tento výraz může z důvodu svého druhového charakteru odkazovat na několik lokalit, a nikoliv jen na jediné místo. Mimoto tento výraz ve svém běžném smyslu zahrnuje kromě svého zeměpisného významu také demografický rozměr, jelikož odkazuje na obyvatelstvo cizího původu.
- 44 Tyto skutečnosti nemohou nicméně bránit tomu, aby mohl výraz „osada“ přispět k označení „místa provenience“ ve smyslu nařízení č. 1169/2011, pokud v daném případě odkazuje na konkrétní zeměpisné místo v souladu s definicí uvedenou v bodě 41 tohoto rozsudku.
- 45 Z toho v projednávaném případě vyplývá, že údaj, že potravina pochází z „izraelské osady“ nacházející se na jednom z území uvedených v bodě 33 tohoto rozsudku, může být považován za údaj o „místu provenience“ ve smyslu čl. 26 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1169/2011.
- 46 Za těchto podmínek je třeba zadruhé určit, zda je údaj „izraelská osada“ povinný v případě takových potravin, jaké jsou dotčeny v původním řízení. Konkrétně vzhledem k tomu, že – jak vyplývá z bodu 38 tohoto rozsudku – na takových potravinách musí být uveden údaj o zemi jejich původu, přísluší Soudnímu dvoru zjistit, zda na nich musí být uveden i údaj „izraelská osada“.
- 47 Jak bylo uvedeno v bodě 25 tohoto rozsudku, je nutné za tímto účelem ověřit, zda opomenutí takového údaje, v důsledku kterého je uvedeno pouze území původu, může uvést spotřebitele v omyl ohledně skutečného místa provenience dotýčných potravin.
- 48 V tomto ohledu je třeba zdůraznit, že osady nacházející se na některých z území okupovaných Státem Izrael se vyznačují tím, že jsou konkrétním vyjádřením politiky přesídlování obyvatelstva, kterou vede tento stát mimo své území v rozporu s pravidly mezinárodního humanitárního práva, která jsou kodifikována v čl. 49 šestém pododstavci úmluvy o ochraně civilních osob za války, jež byla podepsána v Ženevě dne 12. srpna 1949 (*Recueil des traités des Nations unies*, svazek 75, č. 973, s. 287), jak uvedl Mezinárodní soudní dvůr v souvislosti s okupovaným palestinským územím v poradním stanovisku ze dne 9. července 2004, nazvaném Právní důsledky výstavby zdi na okupovaném palestinském území (CIJ Recueil 2004, s. 136, bod 120). Tato politika byla navíc opakovaně odmítnuta Radou bezpečnosti Organizace spojených národů, jak uvedl generální advokát v bodech 53 a 54 svého stanoviska, a samotnou Unii. V tomto kontextu je třeba zdůraznit, že podle čl. 3 odst. 5 SEU přispívá Unie k přísnému dodržování mezinárodního práva, zejména k dodržování zásad Charty Organizace spojených národů.

- 49 Je přitom třeba uvést, že pokud by na potravině pocházející z izraelské osady byl uveden údaj o jednom z území uvedených v bodě 33 tohoto rozsudku, avšak nebylo uvedeno toto místo provenience, spotřebitelé by si mohli myslet, že tato potravina pochází v případě Západního břehu Jordánu od palestinského výrobce nebo v případě Golanských výšin od syrského výrobce.
- 50 Nelze totiž od spotřebitelů očekávat, že při neexistenci jakékoli informace, která by jim mohla tuto otázku objasnit, odhadnou, že taková potravina pochází z lokality nebo ze všech lokalit tvořících osadu nacházející se na jednom z uvedených území v rozporu s pravidly mezinárodního humanitárního práva.
- 51 V tomto rozsahu může opomenutí údaje, že potravina pochází z „izraelské osady“ nacházející se na jednom z území uvedených v bodě 33 tohoto rozsudku, uvést spotřebitele v omyl tím, že u nich vyvolá dojem, že tato potravina je z jiného místa provenience, než je její skutečné místo provenience.
- 52 Tento závěr je podpořen cílem nařízení č. 1169/2011, který podle jeho čl. 1 odst. 1 spočívá v zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitelů v souvislosti s informacemi o potravinách s přihlédnutím k rozdílům v jejich vnímání.
- 53 Z článku 3 odst. 1 nařízení č. 1169/2011, jakož i z bodů 3 a 4 jeho odůvodnění, v jejichž světle musí být toto ustanovení vykládáno, totiž vyplývá, že poskytování informací spotřebitelům jim musí umožnit informovaný výběr potravin, se zvláštním ohledem na zdravotní, hospodářská, environmentální, sociální a etická hlediska.
- 54 Vzhledem k tomu, že tento výčet není taxativní, je přitom třeba zdůraznit, že jiné druhy úvah, jako jsou úvahy týkající se dodržování mezinárodního práva, mohou být rovněž v tomto kontextu relevantní.
- 55 V projednávaném případě je třeba připustit, jak v podstatě uvedl generální advokát v bodech 51 a 52 svého stanoviska, že spotřebitelé mohou při rozhodování o koupi zohlednit úvahy týkající se skutečnosti, že potraviny dotčené v původním řízení pocházejí z osad založených v rozporu s pravidly mezinárodního humanitárního práva.
- 56 Mimoto okolnost, že potravina pochází z osady založené v rozporu s pravidly mezinárodního humanitárního práva, může být předmětem etických posouzení, která mohou ovlivnit rozhodnutí spotřebitelů o koupi, a to tím spíše, že některá z těchto pravidel představují základní pravidla mezinárodního práva (poradní stanovisko Mezinárodního soudního dvora ze dne 9. července 2004, nazvané Právní důsledky výstavby zdi na okupovaném palestinském území, CIJ Recueil 2004, s. 136, body 155 až 159).
- 57 Ačkoli tak podle čl. 9 odst. 1 písm. i) a čl. 26 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1169/2011 má být uveden údaj o zemi původu „nebo“ místě provenience, tato ustanovení v takové situaci, jaká je dotčena v původním řízení, vyžadují jak údaj, že potravina pochází z jednoho z území uvedených v bodě 33 tohoto rozsudku, tak údaj, že tato potravina pochází z „izraelské osady“, pokud tato potravina pochází z osady nacházející se na jednom z těchto území, přičemž opomenutí tohoto druhého údaje může uvést spotřebitele v omyl ohledně místa provenience dané potraviny.
- 58 S ohledem na výše uvedené je třeba na první otázku odpovědět, že čl. 9 odst. 1 písm. i) nařízení č. 1169/2011, ve spojení s čl. 26 odst. 2 písm. a) tohoto nařízení, musí být vykládán v tom smyslu, že na potravinách pocházejících z území okupovaného Státem Izrael musí být uveden nejenom údaj o tomto území, ale v případě, že takové potraviny pocházejí z jedné nebo několika lokalit tvořících izraelskou osadu na uvedeném území, také údaj o této provenienci.

K druhé otázce

- 59 S ohledem na odpověď na první otázku není namístě na druhou otázku odpovídat.

K nákladům řízení

- ⁶⁰ Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporům probíhajícím před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

Článek 9 odst. 1 písm. i) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnic Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004, ve spojení s čl. 26 odst. 2 písm. a) tohoto nařízení, musí být vykládán v tom smyslu, že na potravinách pocházejících z území okupovaného Státem Izrael musí být uveden nejenom údaj o tomto území, ale v případě, že takové potraviny pocházejí z jedné nebo několika lokalit tvořících izraelskou osadu na uvedeném území, také údaj o této provenienci.

Podpisy.